

Tööinspektsiooni tervishoiu talituse sihtkontrolli kokkuvõte, mis keskendus biotsiidide kasutamisele töökeskkonnas.

Käesoleva aasta aprillist juunini viis Tööinspektsiooni tervishoiu talitus läbi sihtkontrolli, mis keskendus biotsiidide ohutule kasutamisele töökeskkonnas.

On teada, et biotsiidid on toode, mis sisaldab toimeainena kemikaali või mikroorganismi, mis hävitab, tõrjub, muudab kahjutuks või võitleb inimesele kahjulike organismide vastu. Seega on biotsiidid alati mõeldud ühe või teise organismi kahjuliku hävitamiseks. Kuigi biotsiidid on kasutusel eelkõige inimestele kasu toomise eesmärgil, on paljude biotsiidide kasutamisega kaasnenud ka tagasilööke. Selleks võib olla ka mürgisus inimestele või loomadele. Selle tõttu on eriti oluline, et biotsiide kasutavad ettevõtted teaksid, millised ohud sellega kaasnevad ning kuidas neid ohte kõige paremini vältida.

Valdav osa biotsiididest on üldjuhul ka kemikaalid, on oluline, et biotsiidid kasutaja tunneks nende kasutamise ohutsõude ning nendest peetakse ka kinni.

Sihtkontrolli läbiviimise perioodil viidi kõikidele tööinspektoritele läbi ka koolitus, mille lektoriteks olid Terviseameti spetsialistid ning ekspert Balti Keskkonnafoorumist.

Sihtkontrolli käigus kontrolliti tööandjapoolsete abinõude rakendamist erinevate ohutegurite mõju vältimiseks või vähendamiseks, sh riskianalüüsi olemasolu, tegevuskava täitmist. Tähelepanu pöörati biotsiidide kasutamise ohutusele, kahjuritõrjuja väljaõppe küsimustele, tervisekontrolli korraldamisele.

Sihtkontrolli tulemused:

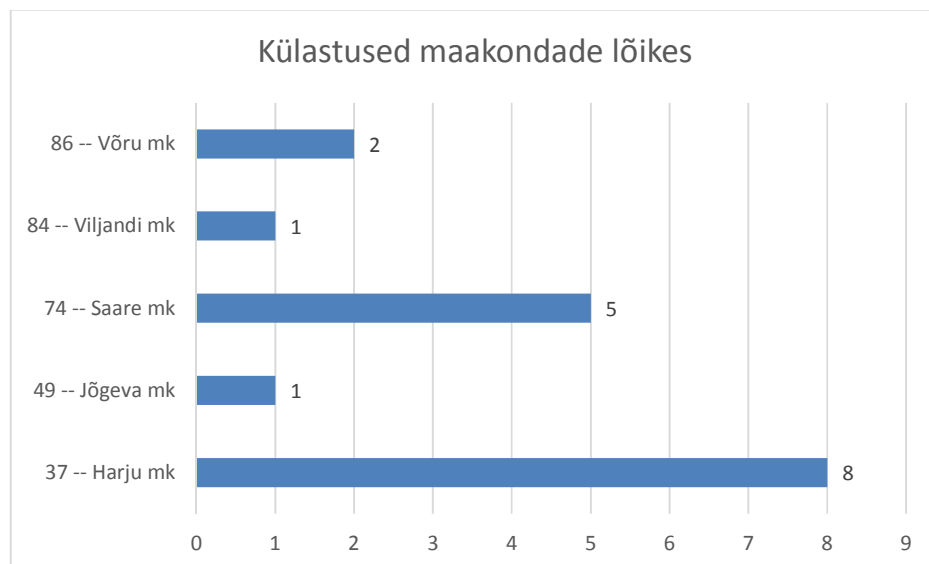
Kokku viidi läbi 19 külastust, kuid hinnangulehti täideti 17. külastustel selgus, et kahes ettevõttes biotsiide siiski ei kasutatud.

Tööandjatele esitati 46 suulist soovitus, kontrollakti märgiti 63 rikkumist ning 7 rikkumise kohta koostati ettekirjutus.

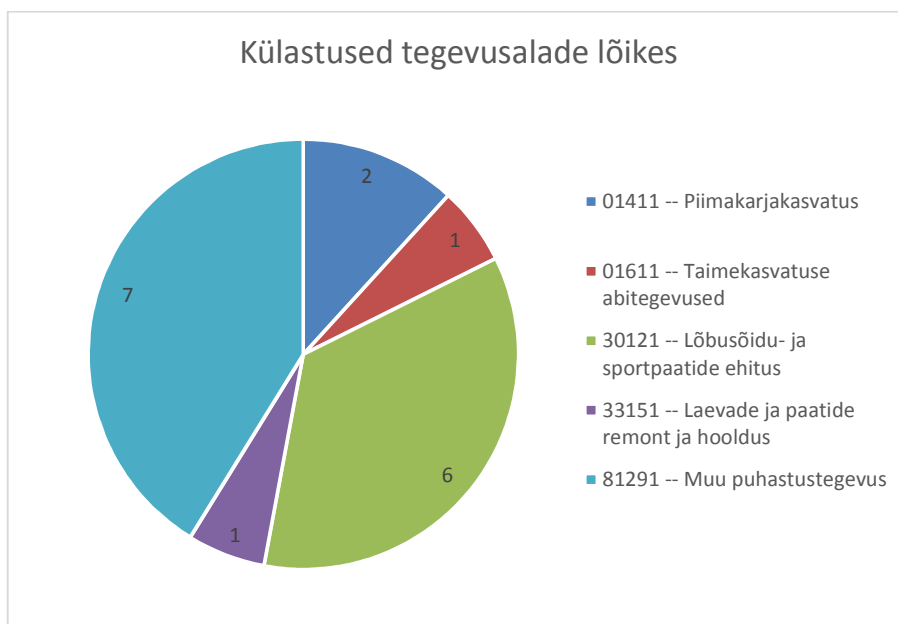
Kõige enam viidi külastusi läbi Tallinnas ja Harju maakonnas.

Valdavalt kontrolliti alla 10 töötajaga ettevõtteid.

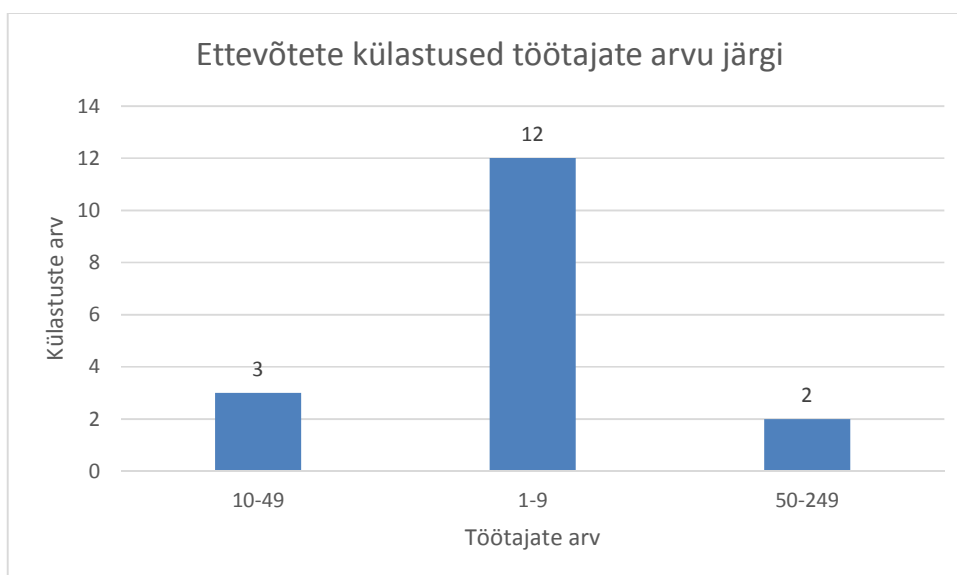
Külastused maakonniti:

Külastused tegevusalade lõikes:

Külastused ettevõtete suuruse järgi:

Tulemused hinnangulehtede alusel:

1. Töökeskkonna riskianalüüs oli läbi viidud 14 ettevõttel, kolmel olid töökeskkonna riskid hindamata. Samas aga olid keemilised ohutegurid riskianalüüsis hindamata kahel kontrollitud juhul. Kahjuks aga enamikel juhtudel (9 ettevõttes) ei olnud biotsiidide kasutamine riskianalüüsis kajastatud. Ka külastusi läbi viinud tööinspektor pani tähele, et paljud ettevõtjad ei olnud üldse teadlikud sõnast „biotsiid“ ning kohapeal tuli anda selles osas selgitusi. Positiivne on, et enamikel juhtudel olid keemilised ohutegurid hinnatud objektiivselt.
2. Kolmes ettevõttes, kus oli riskianalüüs läbi viidud ning keemilised ohutegurid hinnatud, puudus tegevuskava ohutegurite vältimiseks või vähendamiseks. Ühel juhul ei täidetud koostatud tegevuskava juba 2001. aastast. Teiste ettevõtete puhul võiks öelda, et tööandja kahjuks ignoreeris teavet, et käideldakse ohtlike kemikaale ning seetõttu on ka abinõud kavandamata.

3. Järgnevalt selgitati, kas ettevõtte kasutab olemasolevat biotsiidi märgistusel ja kasutusjuhendis ettenähtud viisil ja tingimustel. Kontrolli tulemus näitas, et 1 ettevõttes seda nii ei tehtud, sest ettevõttes ei olnud keegi teadlik, et kasutusel olevad kemikaalid on biotsiidid.
4. Ka muude nõuete vastu eksiti just teadmatusel – biotsiidide hoiu- ja kättesaadavaks tegemise kohas oli lahtisi biotsiidi pakendeid, toimus nende ümberpakendamine ning mõned biotsiidipakendid olid ka purunenud. Nende rikkumiste puhul oli tööandja eksinud otseselt Biotsiidiseaduse nõuete vastu.
5. Samuti esines rikkumisi kemikaalide pakendite märgistuse vastu – nii mõnedki pakendite märgistused ei olnud eestikeelsed.
6. Rohkem oli rikkumisi kahjuritõrjuja teadmiste ja oskuste ning asjakohase tunnistuse osas. 6 juhul puudusid kahjuritõrjujal vajalikud oskused ja teadmised, 10 juhul puudus asjakohane tunnistus (tõend) taseme- või tööalase koolituse kohta. Taas saab põhjuseks tuua teadmatusel, et kasutatakse biotsiide ning biotsiidide kasutamine on reguleeritud Biotsiidiseadusega.
7. Ligi pooltel juhtudest (7 ettevõttes) puudusid kasutatavate ohtlike kemikaalide (sh biotsiidide) ohutuskaardid.
8. Pooltel kontrollitud ettevõtetel esines rikkumisi töötajate tervisekontrolli korralduses – seda ei olnud korraldatud, tervisekontrolli saadetud töötajate nimekirjast oli välja jäänud ohutegurina kokkupuude ohtlike kemikaalidega.
9. Positiivsena saab välja tuua, et kõik tööandjad olid töötajatele väljastanud isikukaitsevahendeid (IKV) ning töötajad neid ka kasutasid. Samas tuleb aga märkida, et IKV väljastamisel töötajatele ei olnud tööandja arvestanud ei töökeskkonna riskianalüüsi tulemusi ega ka ohtlike kemikaalide ohutuskaartide andmeid. Nii võib siiski tekkida olukord, kus töötajale on küll väljastatud IKV, kuid selle kaitseomadused on ebapiisavad konkreetse kemikaaliga töötamiseks.
10. Esmaabivahendid ei olnud töötajatele tagatud 4 ettevõttes. Samas on antud tegevusvaldkonna töötajate jaoks oluline ka silmade loputamise võimalus, kui käideldavat kemikaali peaks silma sattuma.

Sihtkontrolli lõppedes soovib Tööinspeksioon rõhutada järgmist:

1. Töö kemikaalidega:
  - a. Iga kemikaal on mürk. Toime sõltub vaid kogusest. Kemikaalide puhul tuleb selle ohtlikkuse hindamisel alustada pakendiga tutvumisest. Kui kemikaali pakendile on märgitud ohupiktogramm, mis on rombikujulised, ümbritsetud punase servaga ja keskel on must pilt, on tegemist ohtliku kemikaaliga. Ohupiktogrammi eesmärk on hoiatada ohu eest ning seda tasub võtta tõsiselt.
  - b. Ohtlikul kemikaalil võib olla mitmesuguseid toimeid, mõned neist on biotsiidid, mõned aga kantserogeense, mutageense või reproduktiivtoksilise toimega.
  - c. Ohtliku kemikaali jaoks on tootja koostanud ka kemikaali ohutuskaardi, milles antakse teavet nii kemikaali toime, kasutusviiside, ohu vältimise abinõude jne kohta.
  - d. Töötajad peavad saama asjakohase juhendamise, mis mõnel juhul on reguleeritud Töötervishoiu ja tööohutuse seadusega, biotsiidide puhul Biotsiidiseadusega.
  - e. IKV valikul peaks lähtuma eelkõige ohutuskaardil toodud andmetest. Vaid nii saame olla kindlad, et töötaja tervis on parimal moel kaitstud.
2. Töötervishoid ja tööohutus:
  - a. Töökeskkonnas tuleb hinnata kõiki seal esinevaid ohutegureid. Riskianalüüsile peab järgnema tegevuskava koostamine ja elluviimine, et vältida või vähendada töötajate tervist kahjustada võivaid ohutegurite mõju.
  - b. Kui töökeskkonnas esinevad ohutegurid, mille puhul on töötajate tervisekahjustuse oht, tuleb korraldada tervisekontrolli töötervishoiuarsti juures. Tervisekontrolli otsused on tööandjale heaks informatsiooniks, kas töökeskkonnas on vaja läbi viia muudatusi või on töökeskkond tööaja tervist säästev.

Kokkuvõtte koostas:

Silja Soon
Töötervishoiu talitus

21.08.2017